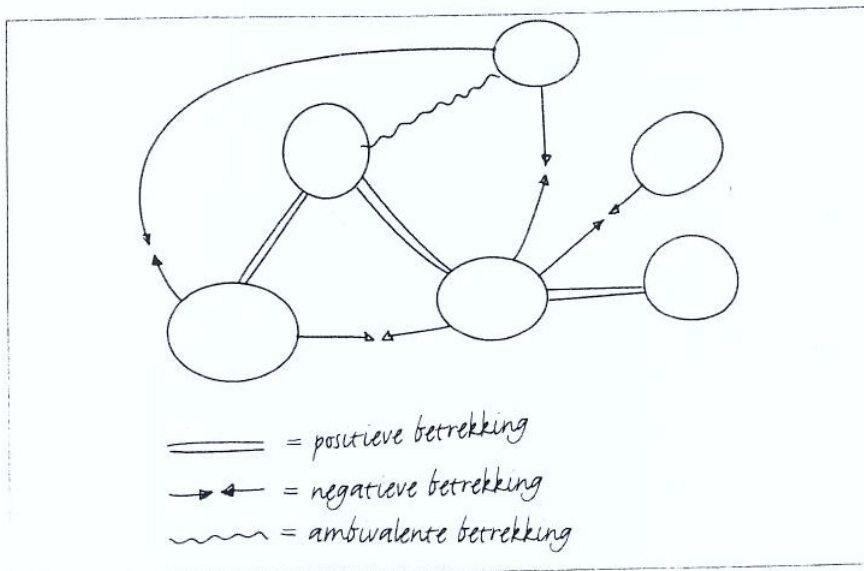

14. Het relatiernetwerk in beeld

Met een relatiernetwerk brengen we de betrekkingen die een cliënt onderhoudt met personen en groepen in beeld. Dit instrument kunnen we gebruiken als zich spanningen in deze relaties voordoen en die spanningen steeds weer terugkeren. Deze benadering kan snel aanvullende en concrete aanknopingspunten voor interventie bieden.

Een relatiernetwerk is een overzicht van de onderlinge relaties die een cliënt onderhoudt met personen en groepen. Welke verschillen en overeenkomsten zijn er met een genogram en een ecogram? Een genogram brengt alleen het familienetwerk in kaart. Bij een ecogram gaat het niet alleen om familie, maar ook om niet-familieleden waarmee de bewoner een belangrijke persoonlijke verbinding heeft zoals vrienden, medebewoners, oude kennissen en collega's, geestelijk raadslieden. In een ecogram zijn ook meer 'zakelijke' contacten opgenomen zoals artsen, de fysiotherapeut, huishoudelijke of verzorgende medewerkers of de activiteitenbegeleidster. Het nadeel van een ecogram is dat alleen de directe betrekkingen tussen de cliënt en andere belangrijke personen in beeld komen, maar niet de onderlinge betrekkingen. Daar voorziet een relatiernetwerk in.

Een relatiernetwerk heeft de vorm van wolken. We tekenen de cliënt ergens op het blad en brengen dan samen met hem of haar de overige belangrijke personen en groepen in beeld. Elke persoon of groep is een 'wolk'. Belangrijk is om een betekenisvolle 'schaalgrootte' te kiezen. Een gezin kan in de vorm van een wolk weergegeven worden, maar als dit gezin onderling verdeeld is, dan maken we dat zichtbaar door dit gezin op te splitsen in twee (of meer) deelpartijen.

De personen en groepen worden onderling verbonden door middel van streepjes, die de kwaliteit van de relatie weergeven.

Relatiernetwerk in beeld brengen

- Welke personen en groepen maken deel uit van het relatiernetwerk?
- Welke plaats hebben deze personen en groepen in het netwerk?
- Verschillen deze personen of groepen onderling over hun plaats en betekenis?
- Welke personen en groepen kunnen als kwetsbaar worden beschouwd? En wat zou het betekenen als zij een krachtiger rol in het netwerk zouden innemen?
- Welke personen en groepen hebben nu veel invloed? Wat is het effect daarvan op anderen?
- Welke mensen staan onder druk?
- Welke mensen vervullen een onduidelijke rol? Wat zou er gebeuren als hun rol duidelijker zou zijn?
- Zitten er gaten in het netwerk of is er sprake van overbezetting?

- Waar kan structuur aangebracht worden door verbindingen te bewerkstelligen?

Relaties van de cliënt

- Gezin van herkomst. In verzorgings- en verpleeghuizen gaat het dan meestal om broers en zusters.
- Overige familieleden. Dit zijn (klein-)kinderen, zwagers, schoonzussen, neven en nichten.
- Vrienden. Het contact is van persoonlijke en emotionele aard en kan een belangrijke steun zijn.
- Oude buren, collega's en kennissen. Het contact is van sociale aard en doorgaans wat vormelijker.
- Buren. Meestal zijn dat gang- of huiskamergenoten waarmee men een band ervaart.
- Medebewoners. Dit zijn de contacten die een bewoner heeft in het restaurant of tijdens de activiteiten.
- Raadsliden. De pastoor, de dominee of een Humanistisch raadsman.
- Zorgverleners.

Voorbeeldvragen bij het maken van een relatiernetwerk

- Met wie praat u als u het moeilijk hebt?
- Welke rol speelt deze persoon in uw leven?
- Hebt u contact met de zusters of andere medewerkers in huis?
- Met wie heeft u telefoongesprekken?
- Met wie gaat u (weleens) naar buiten?
- Hoe is het contact met familieleden?
- Van wie krijgt u bezoek?
- Bij wie gaat u wel eens op bezoek?
- Met wie van de medebewoners heeft u contact?
- Heeft u vast gezelschap bij het eten, in de huiskamer of tijdens activiteiten?
- Correspondeert (brieven, ansichtkaarten, fax, e-mail) u? En met wie is dat?
- Gaat u wel eens uit logeren en bij wie?
- Heeft u de afgelopen tijd aan iemand iets uitgeleend of heeft u van iemand iets geleend?
- Wie komt er op uw verjaardag / bij wie gaat u op verjaardag?
- Zijn er personen die voor u belangrijk zijn, niet genoemd?